

2022/05/05

Užsienio lietuvius nuo grįžimo į gimtinę stabdo mitai apie mokyklas, pensijas ir darbo užmokestį

Naujienos

Airijoje gyvena palyginti gausi lietuvių bendruomenė, kurią sudaro daugiau kaip 36,5 tūkst. žmonių. Per praeitus metus iš Airijos į Lietuvą grįžo 1848 lietuvių - t.y. daugiau, nei ten išvyko. Visgi, nuo grįžimo į gimtinę Airijos lietuvius dar stabdo paplitę klaidingi įsitikinimai dėl to, kad anglų kalba besimokiusiems vaikams Lietuvoje teks minti privačių mokyklų slenksčius ir tai, kad norėdami gauti pensiją, turi sukaupti užsienyje būtinaį darbo stažą. Šiuos mitus, gyvai išgirdome kartu su Užimtumo tarnybos projekto „Gal į Lietuvą?“ atstovėmis nuvykę į Dubliną susitikti su Airijos lietuviais.

Pastebime, kad labiausiai dėl grįžimo dvejoja mokyklinio amžiaus vaikų turintys asmenys, todėl dažniausiai sprendimas grįžti priimamas dar iki jiems pradėdant lankyti mokyklą arba ją baigus. Tėvai nerimauja, kad vaikams bus sunku mokytis lietuvių kalba, pereiti prie kitos švietimo sistemos ar kad šiems grįžus teks kartoti mokyklos kursą. Tuo tarpu iš užsienio grįžusių emigrantų vaikų skaičius Lietuvos mokyklose auga. Vilniaus miesto savivaldybės duomenimis, pernai į Vilniaus mokyklas buvo priimti 89-i iš užsienio grįžę vaikai. Vaikų iš užsienio grįžimas pastebimas ir kituose šalies miestuose. Pavyzdžiui, Šiauliuose šiais mokslo metais mokosi dvigubai daugiau grįžusių emigrantų vaikų nei pernai.

Nors tėvai nerimauja dėl vaikų (re)integracijos, Lietuvos mokyklos yra pasiruošusios juos priimti. Grįžę vaikai yra integruojami į klases pagal amžių ir mokosi kartu su savo bendraamžiais. Jei reikia, jiems suteikiama pagalba: parengiamas integracinis planas ir sudaromas individualus ugdymo planas, taip pat skiriamos papildomos konsultacijos ar lietuvių kalbos pamokos. Tokių vaikų ugdymui finansuoti Lietuvoje skiriama ir papildomų lėšų.

Be to, nemokantys lietuvių kalbos vaikai gali mokytis išlyginamojoje klasėje ar mobilioje grupėje - tam skiriama nuo 20 iki 25 valandų per savaitę. Taip pat šalyje veikia su į Lietuvą grįžusių emigrantų vaikais

dirbančių mokyklų tinklas, kurio tikslas stiprinti šių vaikų integraciją į švietimo sistemą. Šiuo metu šį tinklą sudaro daugiau kaip 60 mokyklų.

Susitikime girdėjome ir nuogąstavimų, kad į Lietuvą reikia grįžti iki rudens, kol neprasidėjo nauji mokslo metai. Tačiau Lietuvos mokyklos vaikus į laisvas vietas priima visus metus, tad ir nespėjus į centralizuotą priėmimą, kuris vyksta kiekvieną pavasarį, vaikai vis tiek turės galimybę lankyti ugdymo įstaigą.

Tarp kitų emigrantų grįžimo į Lietuvą baimių - užsienyje uždirbtos senatvės pensijos praradimas bei galimai mažesnės pajamos mūsų šalyje.

Nemažai susitikime dalyvavusių Airijos lietuvių minėjo, kad nori išdirbti bent 10 metų šioje šalyje ir tik tuomet grįžti, nes tokiu atveju neva garantuotai gaus airišką pensiją. Tačiau nepriklausomai nuo darbo stažo trukmės skirtingose Europos Sąjungos (ES) šalyse, jis yra sumuojamas. Įvertinus visose valstybėse įgytą stažą, nustatoma, ar žmogus turi teisę į pensiją. Jei taip, kiekviena valstybė paskiria pensijos dalį ir moka ją pagal nacionalinę teisę.

Lietuvoje senatvės pensija skiriama, jei asmuo turi bent 15 m. minimalaus darbo stažo. Pavyzdžiui: jei asmuo 10 metų dirbo Lietuvoje ir 5 metus Airijoje – jis turės teisę į pensiją Lietuvoje. Tokiu atveju kiekviena šalis mokės už toje šalyje sukauptą stažą: už 10 m. pensiją mokės Lietuva, už 5 m. – Airija.

Trečias nuogąstavimas, kuri pastebėjome - ar Lietuvoje grįžusieji ras darbą už norimą atlyginimą ir ar neteks tenkintis minimalia alga?

Svarbu pastebėti, kad Lietuvoje jau ketverius metus iš eilės atlyginimai auga daugiau nei 8 proc. per metus, tad žemo užmokesčio baimė gali neatitikti esamos situacijos darbo rinkoje. Juo labiau, kad minimalus atlyginimas Lietuvoje mokamas tik už nekvalifikuotą darbą.

Taip pat svarbu suprasti, kad darbo užmokesčio dydis priklauso nuo sektoriaus, kuriame žmogus ieško darbo. Lyginant darbo užmokesčio dydį svarbu įvertinti kitus finansinius aspektus – kiek žmogui kainuoja būsto išlaikymas, turimi įsipareigojimai, kiek ir ko galės įsigyti bei kokią gyvenimo kokybę jis turės už gaunamą užmokestį. Pavyzdžiui, šiuo metu vidutinė būsto kvadratinio metro kaina Dublino miegamajame rajone siekia 3760 eurų, kai tuo tarpu Vilniuje – 2129 eurus. Airijoje nuosavą būstą turi 70,3 proc. gyventojų, Lietuvoje – net 88,6 proc. Be to, grįžtančios jaunos šeimos gali pasinaudoti ir valstybės paskata pirmajam būstui įsigyti, kuri gali siekti nuo 15 iki 30 proc.

Be to, remiantis ekonomistų prognozėmis, šiemet darbo užmokesčio augimas Lietuvoje išliks ženklus ir sieks 8,8 proc. Per penkerius metus atlyginimo šalyje vidurkis paaugo 48 proc., Lietuva buvo viena sėkmingiausių iš besivystančių ir augančių ES valstybių.